

Rome ponokon 'wano kareta Uwapo torupamy

Mo'ko Paulus mo'karon Rome ponokon Tamusi amyikanamon 'wa ero kareta merojan, moro tynamyikary uku'to'me i'waine. Ero kareta ta kynonejano wara Paulus aikepy'po tera'a moro iru'pyn oka aripapyry poko. Moro Sipanijoro yinonory 'wa tytory 'se kynokari'san. Rome pato te moro 'wa tytory 'se kynokari'san. Moro uwaporo te Jerusalem 'wa tytory man ekari'san, mo'karon Jerusalem ponokon Tamusi wyinonokon epano'tome tynamo'ity'po pyrata aro.

Rome po mo'karon Tamusi amyikanamon ra'na pyime Simosu tywaije mandon. Amykon Simosu me e'i'non enapa te moro po tywaije mandon. Ero kareta erupary jako ky'waine, moro ty'wa oty merory uwaporo iru'pyn me Paulus wonumenga'po kysenejaton. Iru'pyn me imero mo'karon Tamusi amyikanamon 'wano me amykon potonon omepano tymero i'wa man.

Ero kareta wota'saka'san

1:1-17 Kareta a'motopo auranano moro poto 'su omepano maro

1:18 - 3:20 Tyja'wange pa'poro kari'na wairy

3:21 - 4:25 One wara Tamusi 'wa kari'na ymbokary

5:1 - 8:39 Moro asery amano

9:1 - 11:36 Mo'karon Israel pajanyambo

12:1 - 15:13 Mo'karon Tamusi amyikanamon emamyry

15:14 - 16:27 O'to noro tywairy 'se Paulus wairy moro kareta y'ma'topo auranano enapa

Kareta a'motopo auranano

¹ Paulus, amy Kristus Jesus pyitory, amy apojoma'po me iko'ma'po, mo'ko Tamusi ekapory ekaronen me typo tyje man inoro ero kareta merojan. ² Moro iru'pyn oka wopyry man ro Tamusi 'wa penaro terapa tuku'po tywaije man mo'karon tauran uku'ponamonymbo 'wa morokon tywyinonokon kareta ta. ³ Moro oka ro mo'ko Tamusi ymuru ekari'san. Moro kari'na me iwomary jako, David parymbo me tywoma man. ⁴ Mo'ko Tamusi Akary poritory te Tamusi ymuru me kynekari'san, iromby'san wyino awomy'po ke. Mo'ko Kyjopotorykon Jesus Kristus mo'ko man. ⁵ Mo'ko ta ro tykuranondo na'na man. Apojoma'san me na'na tyje man Tamusi 'wa, wararo mo'karon Simosu me e'i'non ra'na toty ekaroto'me, kari'na waito'me Tamusi amyikanen me, Tamusi 'wa epanamatoto me. ⁶ Itaine ro amyjaron enapa mandon Jesus Kristus niko'ma'san me. ⁷ Paulus ero kareta merojan pa'poro mo'karon Rome ponokon Tamusi nipynarykon, mo'karon iwyyinonokon me tyko'ma mandon inaron 'wa. Mo'ko Kyjumykon Tamusi turu'popory, mo'ko Jopoto Jesus Kristus turu'popory enapa amaroine nainen. Sara'me enapa ajysen.

Paulus wairy Rome 'wa tytory 'se

⁸ Tamusi ety 'ne ka'tu sawongaje mo'ko Jesus Kristus ta pa'poro apokoine. Moro o'waine

Tamusi amyikary irombo wararo ero nono tu'po kynotanon. ⁹ Enapi'pa ywairy amyikaponen me man Tamusi, mo'ko yturu'po maro imuru ekapory ekarory ta ety sawongaje inoro. Ty'wa yjauranary jako ituwarengepy'pa roten apokoine ywairy uku'san. ¹⁰ O'kapyn roten I'wa yjauranary jako waturupoja, amy o'waine ywo'topo oma yto'me I'wa, tynisanory wara ro. ¹¹ Ajenerykon 'se irombo imero wa, mo'ko a'kanano nyry amy oty syry'se me o'waine, apori'tomato'ko'me. ¹² Ase'wa kywepori'tomarykon man, wykaje irombo. Apori'tomarykon man moro y'wa Tamusi amyikary 'wa. Moro o'waine Tamusi amyikary 'wa enapa ypori'tomary man. ¹³ Pyimemboto o'waine ywopyry 'se ywe'i'po ukutyry 'se wa o'waine, yja'sakarykon. Erombo ponaro te yjemary ta'koto man. Tamusi amyikanamon me ara'naine amykon yry 'se wa, Tamusi amyikanamon me amykon terapa aitokon po kari'na yry'san wara enapa y'wa. ¹⁴ Griek ekosa, Griek me e'i'non ekosa enapa, oty uku'namon ekosa, oty anukuty'non ekosa enapa tu'tanone wa. ¹⁵ Iro ke ro o'waine enapa Rome ponokon me moro iru'pyn oka ekarityry 'se wa.

Moro iru'pyn oka poritory

¹⁶ Moro iru'pyn oka poko irombo epy'i'to'pa wa. Amy Tamusi poritory moro man, uta'no wyino pa'poro mo'karon amyikanamon unendo'me, mo'ko Simosu 'ne ka'tu unendo'me, irombo mero mo'ko Simosu me e'ipyn unendo'me enapa. ¹⁷ Moro Tamusi nyry tamambore aino irombo

moro iru'pyn oka ta kynonepojan, aseme noro poto me moro Tamusi amyikary wairy ta, ero imero'po wara ro: Moro Tamusi amyikary mo'ko tamamboren kari'na 'wa amano ytan.

Mo'karon tyja'wangamon kari'na

¹⁸ Tamusi erekuru irombo kapu wyino kynonepojan pa'poro mo'karon Tamusi aninendo'non, emambo'non kari'na 'wa. Mo'karon ro moro emambo'pa tywairykon 'wa morokon iporonokon Tamusi poko tukutymy otykon ukutyry a'kotopojaton. ¹⁹ Morokon Tamusi poko tukutymy otykon ukutyry taro te 'kuru mandon. Aseke ro Tamusi 'wa tuku'po man i'waine. ²⁰ One'pa iwairy se'me irombo, ero nono kapy'po po ro morokon inikapy'san otykon poko Tamusi ukutyry taro mo'ko kari'na man. Moro i'matypyn roten ipori'tory, moro tamusi me iwairy enapa kynotuku'san. Iwara mo'karon emambo'non kari'na tywosaijomarykon upijaton. ²¹ Tamusi uku'saton ro rypo. Moro Tamusi me iwairy poko te ety anawonga'pa mandon. Tamusi poko tawa'pore onepo'pa mandon. Moro iwonumengarykon aronge roten kynaijan. Moro oty anukutypyn ituru'san tawa'rumanje man. ²² Oty uku'namon me kynokari'saton. To'mere'se te mandon. ²³ Mo'ko utapypyn Tamusi kuranory y'petakan me amy uta'toto kari'na u'ku'po, tonoro u'ku'po pai, tonomy u'ku'po pai, tyrary poko ytoto noky u'ku'po pai tyje i'waine man.

²⁴ Iro ke ro morokon tyturu'san nisanory nuri-jangon otykon poko imero iwairykon ana'koto'pa noro rapa Tamusi tywaije man. Iwara ase'wa moro tyja'mungon jamikaton. ²⁵ Moro iporono Tamusi poko tukutymy oty ukutyry ty'petakama i'waine man onapi ke. Tamusi nikapy'san ety awongaton inendorykon ta, mo'ko Tamusi ety awongary ko'po. Mo'ko Tamusi ety awongary te man aikepy'pa roten. Iwara ro nainen.

²⁶ Iro ke ro pyiwano me aitonon otykon poko imero iwairykon ana'koto'pa noro rapa Tamusi tywaije man. Mo'karon iworyjatonon irombo wokyry 'se'pa noro mandon. Asepoko terapa kynowa'no'saton. ²⁷ Iwara enapa mo'karon ikyryjatonon woryi 'se'pa noro mandon. Moro asepoko tywowa'nopyrykon poko terapa tasina mandon. Mo'karon wokyryjan asekaro pyiwano otykon ka'saton. Iwara moro tynapyirykon manombo to'merepyrykon epety apyjaton terapa moro tyja'mungon ta.

²⁸ Tu'kuru 'se'pa iwairykon ke, turumenamy me moro iwonumengarykon wairy ana'koto'pa noro rapa Tamusi tywaije man. I'waine emepo'non otykon kapyry ana'koto'pa noro rapa tywaije man. ²⁹ Ta'no'se mandon pa'poro emambo'pa aino ke, yja'wan me aino ke, amon pe aino ke, yja'wan me asenano ke, amyne aino ke, woto aino ke, tare'ke aino ke, amu'mato aino ke, ipotapo'pa aino ke, maname orupano ke enapa. ³⁰ Kari'na ety jamikaton. Tamusi jenono'saton. Tokone mandon. Onu'kato mandon. Tywotamyikake mandon. Yja'wangan otykon ka'pyry poko kynonumengaton. Tysanokon, tyjumykon 'wa

typanaja'nare mandon. ³¹ Oty anukuty'pa mandon. Ase'wa e'i'pa mandon. Ase'wa aipyna'pa mandon. Kotano anene'pa mandon. ³² Mo'karon moro wara aitonon one wara moro Tamusi nyry a'wembono auranano wairy uku'saton: Moro moro wara tywe'i'san epety me kyniromo'ta'ton. Ise'me te morokon otykon ka'saton. Itaka ro amykonymba 'wa enapa morokon otykon kapyry epojaton iru'pa.

2

Moro Tamusi nyry a'wembono auranano

¹ Iro ke ro aijoma'pa mana, a'wembono auranano yry jako o'wa, kari'na. Amy oty ta aja'sakary poko a'wembono auranano yry jako o'wa, aseke apoko a'wembono auranano myja. Amoro enapa irombo morokon inikapyry otykon mika'sa a'wembono auranano ynen me. ² Iporo ro mo'karon moropangon otykon ka'namon poko Tamusi nyry a'wembono auranano wairy kysuku'saton. ³ Amoro te moro Tamusi nyry man a'wembono auranano wyino awetuwarikary mekano'san, mo'karon moropangon otykon ka'namon poko a'wembono auranano yry jako o'wa, iwaraine enapa yja'wan me o'to awairy se'me? ⁴ Moro pyi'me'ke imero Tamusi wairy ka'tu, moro ko'i ore'ko'pa iwairy, moro ensi'ma iwairy enapa menu'kanon? Moro ajemamyry u'mary 'se mo'ko pyi'me'kan Tamusi wairy anukuty'pa man? ⁵ Tyturu'poja'nare mana. Moro ajemamyry u'mary 'se'pa moro aturu'po man.

Iwara aseme noro poto me moro apoko Tamusi wore'kory mypoja moro Tamusi wore'kotopo kurita 'wano me, moro Tamusi 'wa iporono a'wembono auranano ytopo kurita 'wano me. ⁶Tamusi pa'poro kari'na 'wa morokon inikapy'san amaminano epety ytan. ⁷Amykon kari'na iru'pyn amaminano ta kyneja'nakaton. Iwara kurano, toty awongary, utapy'pa aino upijaton. I'matypyn amano ytan i'waine Tamusi. ⁸Amykon kari'na ta'sakarykon ko'ponomary 'se mandon. Morokon iporonokon otykon anamyika'pa mandon. Emambo'pa aino amyikaton te. Mo'karon 'wano me ro Tamusi erekuru kynaitan ekony maro. ⁹Pa'poro mo'karon yja'wan oty ka'namon kari'na, mo'karon Simosu 'ne ka'tu ra'a, mo'karon Simosu me e'i'non enapa te, kynaikota'mata'ton imero. ¹⁰Pa'poro mo'karon iru'pyn oty ka'namon kari'na, mo'karon Simosu 'ne ka'tu ra'a, mo'karon Simosu me e'i'non enapa te, kurano apyita'ton. Etykon awongapotan Tamusi. Sara'me kynyta'ton. ¹¹Tamusi embata irombo pa'poro kari'na asewara mandon.

Moro omenano mero'po

¹²Mo'karon Moses nimeru'po omenano pyndo yja'wan me e'i'san Simosu me e'i'non moro omenano mero'po pyndo enapa kynuta'ta'ton. Mo'karon omenano mero'po upi'no yja'wan me e'i'san Simosu moro omenano mero'po wykary wara a'wembono auranano apyita'ton. ¹³Mo'karon omenano mero'po wykary etanamon kapyn tamambore kynaita'ton Tamusi ekosa.

Mo'karon ikary wara oty ka'namon u'kutan te Tamusi tamamboramon me. ¹⁴ O'po'toko tyre mo'karon Simosu me e'i'non 'wa. Moro Moses nimeropo omenano waty man ekosaine. Moro omenano mero'po wykary wara tywairykon jako te, aseke ty'wanokon me omenano mero'po me mandon, moro Moses nimeropo omenano waty iwairy se'me tokosaine. ¹⁵ Moro tyturu'san ta tymero moro omenano mero'po wykary wairy enepojaton tamamyrykon ta. Moro ituru'san enapa moro wara iwairykon enepojan. O'win amy iwonumengato'kon irombo kynemendojaton. O'win amy kynaijomaton. ¹⁶ Moro wara enapa kynaitan Tamusi 'wa Kristus Jesus ta a'wembono auranano yry jako morokon kari'na nunemyry otykon poko. Moro wara iwairy man ekari'san ro moro ynekarory iru'pyn oka.

¹⁷ Amoro te Simosu me mokari'sa. Omenano mero'po poko mo'po'sa. Tamusi poko matamyikaje. ¹⁸ Moro inisanory muku'sa. Potonon me otypangon otykon wairy ukutyry taro mana, moro omenano mero'po poko omepa'po me. ¹⁹ Matamyikaje enu'non aronen me awairy poko, ewa'rummy ta aitonon aweiry me awairy poko, ²⁰ oty anukuty'non tuwaro'manen me awairy poko, etuwaro'matonon emepanen me awairy poko. Oty ukutyry undy me irombo, iporono auranano undy me enapa moro omenano mero'po menaje ajekosa. ²¹ Aja'sakary memepaje. Aseke te omepa'pa man? Monatano pona kari'na me'maje. Aseke te amonatanon? ²² Taporitonone aino any'mary pona kari'na me'maje. Aseke

te moro taporitonone awairy many'manon? Mo'karon ikapy'san tamusi ajato'ke mandon. Tamusi wyinonokon otykon te mijamikanon? ²³ Moro omenano mero'po poko matamyikaje. Moro omenano mero'po wykary wara kapyn awairy te Tamusi ety emapojan. ²⁴ Tamusi irombo mejupojaton kari'na 'wa mo'karon Simosu me e'i'non ra'na, moro imero'po wara ro.

Mo'ko Simosu 'ne ro

²⁵ Moro e'kotono ajepano'san, moro omenano mero'po wykary wara awairy jako. Moro omenano mero'po wykary wara e'i'pa aja'ta te, moro awe'koto'po kynotu'kujan i'koto'pa aino me. ²⁶ Amy i'kotopyn 'wa moro omenano mero'po tanokon apyiry jako, moro i'koto'pa iwairy e'kotono me kapyn natu'kutan? ²⁷ Mo'ko omenano mero'po wykary wara aitoto i'kotopyn apoko a'wembono auranano anyry'pa naitan, moro omenano mero'po wykary wara e'i'pa awe'i'poto, ajekosa moro imero'po wairy se'me, ty'koto awairy se'me enapa? ²⁸ Simosu me 'ne ro kapyn man mo'ko Simosu me onetoto, mo'ko tone me ija'mun ty'koto man inoro. ²⁹ Simosu me 'ne ro te man mo'ko koro'na Simosu me aitoto, mo'ko ituru'po a'kanano ta, imero'po poko kapyn, ty'koto man inoro. Kari'na kapyn, mo'ko Tamusi te moro ety awongatan.

3

Tamambore Tamusi wonepory man

¹ Otypan oty ta ko iro ke mo'ko Simosu mo'karon amykon terapa ko'po nan? Otypan iru'pyn oty ene'san ko i'waine moro e'kotono? ² Tameronokon otykon ene'san i'waine. Ero moro poto 'sumbo inenepyy: moro ainakaine moro Tamusi auran yry'po. ³ Amyikapo'pa amykon we'i'sando te, moro amyikapo'pa iwairykon moro tamyikapore Tamusi wairy uta'kanon? ⁴ Uwa pore! Enapi'pa Tamusi wonepory man. Tonapire pa'poro kari'na wonepory man. Tymero irombo man:
 Tamambore awonepory man ajauranary jako.
 Mo'ko ajemendonen mi'mondotake.

⁵ Moro emambo'pa kywairykon 'wa te tamamboren me Tamusi enepory jako, o'to ko kykata'ton? Emambo'pa ka'tu Tamusi nan, kypokoine tarekuru kary 'se ta'ta? (Kari'na wara yjauranaje.) ⁶ Uwa pore! One wara ko ero nono poko a'wembono auranano ynen me Tamusi naitan, emambo'pa ta'ta? ⁷ Moro tonapire ywairy poko imero moro enapita'pa Tamusi wairy wonepo'poto, moro tonapire ywairy 'wa moro ety awonga'poto, o'tono'me ko amy tyja'wangen me yjemendory nan? ⁸ "Kurangon otykon wo'to'me, yja'wangan otykon kysika'sen!" kykata'ton? Moro wara 'ne 'kuru na'na wyka'po takari'se man amykon na'na ejunamon 'wa. Iporo ro moro ipokoine tymy a'wembono auranano man.

Tyja'wange pa'poro kari'na wairy

⁹ One wara ko iro ke nan? Mo'karon Simosu me e'i'non ko'po ka'tu iru'pa kytaton? Uwa paio!

Mo'karon Griek roten kapyn, mo'karon Simosu enapa te semendoton terapa moro yja'wan me aino aina iwairykon poko. ¹⁰ Tymero irombo man:

Amy pairo kari'na tamambore e'i'pa man. ¹¹ Amy pairo oty uku'nen waty man. Amy pairo Tamusi upinen 'ne ro waty man. ¹² Pa'poro iwyino tywotu'ma mandon. Pa'poro tywotany'ma mandon. Amy pairo kari'na iru'pyn oty anikapy'pa man. O'win 'ko 'ko pairo amy waty man. ¹³ Moro ena'sarykon akepy unemy'po etapurumaka'po wara man. Moro inurukon amu'mato man. Moro esipirykon ta okoju je'tun man. ¹⁴ Moro indarykon je'tun pe imero any'mato man. ¹⁵ Tarawone ipupurukon kyny'san mynu y'kambo. ¹⁶ Tomarykon ta oty amityry arojaton. Aikota'mano ene'saton. ¹⁷ One wara ty'waine sara'me aino epy man anukuty'pa mandon. ¹⁸ Enurukon ta Tamusi nendory waty man.

¹⁹ Kysuku'saton moro omenano mero'po tanokon wairy mo'karon omenano mero'po upi'nonokon kari'na 'wano me. Iwara pa'poro kari'na aurange'kary kynaitan. Tamusi embata tu'tanone pa'poro ero nono kynonepotan. ²⁰ Moro omenano mero'po irombo amy pairo kari'na anyry'pa man tamambore Tamusi embata. Moro omenano mero'po irombo yja'wan me kari'na

---

3:10 Ware 14:1-3 (LXX), Ware 53:1-3 (LXX)   **3:13** Ware 5:9 (LXX),
Ware 140:3   **3:14** Ware 10:7 (LXX)   **3:15** Jesaja 59:7-8   **3:18**
Ware 36:1

wairy uku'pojan.

Moro Tamusi 'wa tamambore kari'na yry

²¹ Erome te moro omenano mero'po rato Tamusi 'wa tamambore kari'na ytopo oma tywonepo man. Moro amyikapojan ro moro omenano mero'po, mo'karon Tamusi auran uku'ponamonymbo enapa. ²² Tamusi tamambore kari'na ypojan moro Jesus Kristus amyikary 'wa. Pa'poro amyikanamon tamambore tywairykon taro mandon. Pa'poro irombo kari'na asewara mandon. ²³ Yja'wangan otykon irombo tyka'se pa'poro i'waine man. Moro Tamusi kuranory amono'saton pa'poro. ²⁴ Tamusi turu'popory 'wa tamambore tyje mandon epe'ma, mo'ko Kristus Jesus ta imbokarykon ta. ²⁵ Penaro terapa tyje tywaije Tamusi 'wa man moro kari'na 'wa Kristus amyikary jako imynuru 'wa iru'pa rapa kari'na ypory man. Iwara Tamusi tamambore tywairy enepory 'se tywaije man. Uwapo irombo morokon yja'wan me e'i'san poko opoty'pa tywaije man, ²⁶ ko'i ore'ko'pa tywairy ke. Erome te moro tamambore tywairy enepory 'se man. Mo'ko roten kapyn tamambore kynonepojan. Mo'karon Jesus amyikanamon yjan enapa te tamambore.

²⁷ One wara noro ko iro ke kytotamyikata'ton? Kywotamyikarykon kysupijaton. Otypan omenano ko moro kywotamyikarykon upipojan? Moro tykary wara kywairykon man ekari'nen omenano ka'tu? Uwa paio. Moro ky'waine Tamusi amyikary man ekari'nen omenano te.

²⁸ Moro omenano mero'po wykary wara tywairy 'wa kapyn irombo, moro Tamusi amyikary 'wa te tamambore kari'na ypory uku'san na'na. ²⁹ Simosu tamusiry me roten ka'tu Tamusi nan? Simosu me e'i'non tamusiry me enapa kapyn nan? A'a, Simosu me e'i'non tamusiry me enapa mo'ko man. ³⁰ Mo'ko tamambore mo'ko Simosu ynen Tamusi ro rapa irombo tamambore mo'ko Simosu me e'ipyn yjan. ³¹ Moro omenano mero'po u'kuke'kapojan iro ke na'na moro Tamusi amyikary 'wa? Uwa paio! Moro omenano mero'po wotu'kuru 'se imero na'na man.

4

Tamusi amyikary 'wa tamambore Abraham ypory

¹ O'to ko iro ke kykata'ton mo'ko kytangonymbo Abraham poko? O'to ko tywaije nan? ² Amaminano poko tamambore mo'ko Abraham yry'poto, tywotamyikary taro man. Tamusi embata te 'kuru tywotamyikary upijan. ³ Moro Tamusi kareтары irombo ero wara kynganon: Abraham 'wa Tamusi amyika'po. Moro poko ro tamamboren me u'ku'po Tamusi 'wa.

⁴ Amy emamina'po epemanon mo'ko emaminano'ponen tyturu'popore tywairy ke kapyn, emamina'po ke te. ⁵ Tamaminary pyndo amy 'wa Tamusi, mo'ko tamambore mo'karon ty-nendo'non yry taro man inoro amyikary jako,

moro i'wa Tamusi amyikary tamambore kynypojan. ⁶ Iwara enapa mo'ko David sara'me 'ne janon mo'ko emaminary pyndo tamambore Tamusi nyry kari'na ekari'san. Ero wara kyananon:

⁷ Sara'me 'ne janon mandon mo'karon ija'wanykonymbo tyka Tamusi 'wa man inaron, mo'karon ija'wanykonymbo poko Tamusi tytuwarenge'se man inaron. ⁸ Sara'me 'ne janon man mo'ko ija'wanykonymbo anu'ku'pa pairo Tamusi man inoro.

⁹ Mo'karon i'koto'san roten ekari'san iro ke sara'me 'ne? Mo'karon i'koto'non enapa anekarity'pa nan sara'me 'ne? Kykaton irombo: “Moro i'wa tamyikary poko tamamboren me mo'ko Abraham tu'ku Tamusi 'wa man.” ¹⁰ One wara ko iro ke tamamboren me tu'ku nan? I'koto'po me? I'kotopyn me te ka'tu? I'koto'po me kapyn. I'kotopyn me te. ¹¹ I'koto'pa ta'ta, Tamusi tamyika i'wa man. Moro poko ro tamamboren me tu'ku man. Moro tamambore iwairy porit'omato'me ro ko'wu ty'koto man. Iwara pa'poro mo'karon i'koto'non Tamusi amyikanamon tamurumbo me tywaije man. Iwara mo'karon i'toto'non enapa u'kutome tamamboramon me. ¹² Mo'karon i'koto'san tamurumbo me enapa tywaije man. Ty'koto roten kapyn iwairykon man. Mo'ko i'koto'pa ta'ta Tamusi amyikanenymbo kytangonymbo Abraham wara enapa te iwairykon man.

¹³ Tamusi 'wa i'wanokon me ero nono wairy man takari'se man mo'ko Abraham 'wa, mo'karon ipajanyombo 'wa enapa. Omenano mero'po wykary wara aino poko kapyn moro wara Tamusi tywaije man, moro tamyikary poko tamambore kari'na yry poko te. ¹⁴ Omenano mero'po wykary wara aino poko amykon 'wano me ero nono a'ta, moro Tamusi amyikary aronge roten man. Moro Tamusi wykatopombo enapa kynotu'kuke'san. ¹⁵ Moro omenano mero'po irombo Tamusi erekuru ene'san. Uwa moro omenano mero'po waitopo po te moro ikary wara e'i'pa aino waty man.

¹⁶ Iro ke ro tamyikary poko oty wo'kapyry 'se Tamusi man. Tyturu'popore man. Pa'poro mo'karon Abraham pajanyombo 'wano me moro tykatopombo pori'tomary 'se man, mo'karon ekosaine moro omenano mero'po man inaron 'wano me roten kapyn, mo'karon Abraham wara Tamusi amyikaton inaron 'wano me enapa te. Pa'poro kytangonyombo me mo'ko Abraham man. ¹⁷ Tymero irombo man:

Pyime kari'na tamurumbo me kyja.

Pa'poro kytangonyombo me mo'ko Abraham man mo'ko nuro iromby'san ynen Tamusi, mo'ko mondo morokon uwano aitonon otykon yjan inoro embata.

¹⁸ Uwa aimomo'topo wairy se'me, mo'ko Abraham tywaimomo'se man Tamusi amyikary ta.

4:13 Genesis 17:4-6, 22:17-18, Galatie 3:29

4:14 Galatie 3:18

4:16 Galatie 3:7

4:17 Genesis 17:5

Iwara pyime kari'na tamurumbo me tywaije man ero imero'po wara ro:

Iwara enapa pyime mo'karon apajanyombo ky-naita'ton.

¹⁹ Ru'me kapyn moro i'wa Tamusi amyikary tywaije man, tyromo'se moro tyja'mun enery se'me ty'wa, tyromo'se moro Sara uwembo enery se'me enapa ty'wa. Ainatone-kari'na siriko terapa tywaije man moro jako. ²⁰ Moro Tamusi wykatopombo anamyikaporo'pa tywaije man. Amyikary 'wa te typori'toma man. Tamusi ety tawonga i'wa man. ²¹ Tyturu'po maro imero moro Tamusi wykatopombo kapyry taro tywairy tamyika i'wa man. ²² Moro poko ro enapa tamamboren me tu'ku Tamusi 'wa man.

²³ Mo'ko Abraham upu'po me roten kapyn te moro tamamboren me u'ku'po tymero man, ²⁴ kupu'san me enapa te. Ky'karon enapa irombo tamamboramon me ku'kurukon man. Mo'ko iromby'san wyino mo'ko Kyjopotorykon Jesus awonganenymbo Tamusi irombo kysamyikaton. ²⁵ Morokon kyja'wanykonyombo poko ekarama'po, tamambore kyto'ko'me enapa awomy'po kysamyikaton.

5

Otypan oty enepyy moro tamambore aino 'wa

¹ Tamusi amyikary poko tamambore yry'san me sara'me Tamusi maro kamanjaton mo'ko Kyjopotorykon Jesus Kristus ta. ² Mo'ko

ta ro enapa Tamusi amyikanamon me moro ituru'popory 'wa kytundarykon taro kytaton. Moro ituru'popory ro kypori'tomaton. Moro Tamusi kuranory momo'namon me kytotamyikaton. ³ Kykota'marykon ta paio kytotamyikaton. Moro aikota'mano 'wa irombo eja'nakano enepyyry kysuku'saton. ⁴ Moro eja'nakano rapa pori'to ene'san. Moro pori'to rapa oty po o'po'no ene'san. ⁵ Moro oty po o'po'no rapa kari'na anipy'i'topo'pa man. Moro Tamusi pyny irombo kyturu'san taka tyje man kytakaine mo'ko Tamusi a'kary yry'po ke.

⁶ Ru'me ka'taine noro Tamusi aninendo'non poko mo'ko Kristus tyromo'se man moro Tamusi nyry'po ijururu ta. ⁷ Amy tamamboren kari'na upu'pome irombo moro tamamyry anyporo'pa amy kynaitan. Amy iru'pyn pore kari'na upu'pome pai a'si'ko tyrombyry 'se noro amy kynaitan. ⁸ Yja'wan me ka'taine noro te kypu'san me mo'ko Kristus tyromo'se man. Moro ro moro Tamusi 'wa kypynarykon enepojan. ⁹ Moro imynuru ta tamambore yry'san me 'ne ka'tu rapa Tamusi kaijomapojaton i'wa moro tarekuru wyino. ¹⁰ Moro ky'waine Tamusi y'tu'kary jako noro iru'pa rapa imaro typo kytaton mo'ko imuru romby'po 'wa. Iru'pa rapa tymaro yry'san me 'ne ka'tu rapa te Tamusi uta'no wyino kaijomata'ton nuro Kristus wairy ke. ¹¹ Kytotamyikaton paio Tamusi poko, mo'ko Kyjopotorykon Jesus Kristus ta. Mo'ko poko ro iru'pa rapa tyje kytaton Tamusi maro.

Adam Kristus maro

¹² O'win kari'na poko moro yja'wan me aino ero nono tu'ponaka tywo'se man. Moro yja'wan me aino 'wa rapa moro romo'no tane'se man. Iwara pa'poro kari'na 'wa moro romo'no tywo'se man, pa'poro yja'wan me o'to iwe'i'san ke. ¹³ Moro yja'wan me aino irombo moro omenano mero'po wairy uwaporo tywaije terapa man ero nono tu'po. Uwa omenano mero'po a'ta te yja'wan me aino atu'ku'pa man. ¹⁴ Moro romo'no 'wa te mo'ko Adam wyinombo ro mo'ko Moses taronaka ro mo'karon Adam wara yja'wan oty anikapy'pa e'i'san kari'na paio tyjopotoma mandon. Mo'ko Adam ro amy tywena'po ta o'toto man po y'po'poto man.

¹⁵ Moro yja'wan me e'i'po wara kapyn te moro Tamusi turu'popory nyry man. Moro yja'wan me mo'ko o'wino kari'na we'i'po poko irombo mo'karon pyimanokon kari'na tyromo'se mandon. Poto me 'ne ka'tu rapa te pa'poro kari'na 'wano me moro Tamusi turu'popory man mo'ko o'wino kari'na Jesus Kristus ta Tamusi nyry maro. ¹⁶ Yja'wan me o'win amy we'i'po wara kapyn moro Tamusi nyry man. A'wembono auranano yry jako irombo yja'wan me o'win kari'na we'i'po yja'wan auranano ene'san. Moro Tamusi nyry te yja'wan me pyime kari'na we'i'san se'me tamambore aino ene'san. ¹⁷ Yja'wan me o'win amy we'i'po 'wa moro romo'no jopoto me typo man, mo'ko o'wino kari'na 'wa, wykaje irombo. Jopoto me 'ne ka'tu rapa te mo'ko o'wino Jesus Kristus mo'karon moro tamambore tynamon Tamusi nyry apyina mon ypota'ton amano ta.

18 Yja'wan me o'win kari'na we'i'po pa'poro kari'na 'wa yja'wan a'wembono auranano ene'pojan. Iwara enapa tamambore o'win kari'na we'i'po pa'poro kari'na ypojan tamamboramon me. 19 Typanaja'nare o'win kari'na we'i'po 'wa mo'karon pyimano kari'na typo mandon tyja'wangamon me. Iwara enapa ipanaja'na'pa o'win kari'na we'i'po mo'karon pyimano kari'na ytan tamamboramon me. 20 Moro omenano mero'po te tywo'se man, pyime 'ne ka'tu rapa morokon kari'na yja'wanykon waito'me. Pyime moro kari'na yja'wany we'i'po po te pototo me 'ne ka'tu rapa moro Tamusi turu'popory tywaije man. 21 Moro yja'wan me aino 'wa moro romo'no tyje tywaije man jopoto me. Iwara enapa moro Tamusi turu'popory moro tamambore aino yjan jopoto me, kari'na 'wa i'matypyn roten amano epoto'me. Mo'ko Kyjopotorykon Jesus Kristus 'wa moro wara oty tyje man.

6

Kristus maro romo'no, imaro awono enapa

1 O'to ko iro ke kykata'ton? Mo'ja ro moro yja'wan me aino poko kywairykon nan, pototo me 'ne ka'tu rapa moro Tamusi turu'popory waito'me? 2 Uwa pore! Moro yja'wan me aino wyino tyromo'se kytaton. One wara noro ko iro ke ita kamanda'ton? 3 Pa'poro mo'ko Kristus Jesus maro o'win tywaije kytaton, moro kywosetykarykon jako. Iwara moro iromby'po kypokoine enapa kynotukujan. Moro anukuty'pa ka'tu mandon? 4 Moro asetykano ta tyromo'se

imaro kytaton. Imaro enapa tunenje kytaton, mo'ko jumynano kuranory 'wa iromby'san wyino mo'ko Kristus awonga'po wara enapa kamando'ko'me asery me terapa. ⁵ Moro iromby'po maro o'win moro kyrombyrykon a'ta irombo moro kawomyrykon enapa o'win kynaitan moro awomy'po maro. ⁶ Kysuku'saton mo'ko Kristus maro wakapu poko moro uwapo kywe'i'san wo'po, moro yja'wan me kywairykonyombo aike'kato'me. Iwara moro yja'wan me aino aina noro e'i'pa kytaton. ⁷ Mo'ko iromby'po irombo moro yja'wan me aino wyino tyka man, tamamboren me tyry'po ke. ⁸ Mo'ko Kristus maro kyromby'sando, imaro enapa kamamyrykon man kysamyikaton. ⁹ Kysuku'saton irombo iromby'pa noro rapa mo'ko iromby'san wyino awomy'po Kristus wairy man. Romo'no aina noro rapa e'i'pa man. ¹⁰ Moro iromby'po 'wa irombo moro yja'wan me ainombo maro taieka'po man. Moro emamyry rapa, Tamusi 'wano amano moro man. ¹¹ Iwara amyjaron enapa awonerykon man moro yja'wan me aino wyino iromby'san me. Mo'ko Kristus Jesus ta te Tamusi 'wano me amandonon me awonerykon man.

¹² Jopoto me kapyn moro yja'wan me aino nainen moro romo'toto man aja'mungon ta. Morokon aja'mungon nisanory 'wa kapyn awepanamyrykon man. ¹³ Amy paio aja'mungon pisara'po moro yja'wan me aino 'wa kysa'kupoton yja'wan oty ka'to'me. Tamusi 'wa amaminatonon me te atyoko. Pa'poro te moro aja'mungon

a'kupertoko Tamusi 'wa, iru'pyn oty ka'to'me.
¹⁴ Moro yja'wan me aino irombo ajopotoma'paine
 kynaitan. Moro omenano mero'po kapyn irombo
 ajundymaton, moro Tamusi turu'popory te.

Tamambore aino 'wa atundymapono

¹⁵ One wara ko iro ke nan? Yja'wan oty kapyry
 ky'waine nan, moro omenano mero'po 'wa kapyn,
 moro Tamusi turu'popory 'wa te kundymarykon
 ke? Uwa paio! ¹⁶ Amy pyitorykon me
 awotyrykon jako, awepanamarykon man mo'ko
 ajopotorykon 'wa. Moro anukuty'pa mandon?
 Yja'wan me aino 'wa awotundymaporykon
 jako, aromo'ta'ton. Ipanaja'na'pa aja'taine te
 tamambore maita'ton. ¹⁷ Tamusi ety kawo
 nainen moro yja'wan me aino 'wa rapa
 atundymapo'pa awairykon poko. Moro aturu'san
 maro te moro aneta'san omepano 'wa erome
 mepanamaton. ¹⁸ Moro yja'wan me aino wyino
 aka'san wyino erome moro tamambore aino 'wa
 matundymapojaton.

¹⁹ Tupi me waty yjauranaje o'waine,
 ru'me awonumengarykon wairy ke. Uwapo
 tywotundymapo mandon nurija me aino 'wa,
 emambo'pa aino 'wa enapa. Iwara emambo'pa
 tywaije mandon. Erome te moro tamambore
 aino 'wa awotundymaporykon man. Iwara
 Tamusi wyinonokon me maita'ton. ²⁰ Uwapo
 moro yja'wan me aino 'wa awotundymaporykon
 jako, moro tamambore aino aina kapyn tywaije
 mandon. ²¹ Otypan iru'pyn oty epopon ko
 o'waine moro jako moro moro wara awairykon?
 Morokon moro jako anepory'san otykon erome

apy'i'topojaton. Romo'no ene'san ko'wu morokon otykon. ²² Erome te moro yja'wan me aino wyino tyka mandon. Tamusi 'wa terapa matundymapojaton. Moro ro moro Tamusi wyinono me aino ene'san o'waine. Irombo ko'wu i'matypyn amano ene'tan o'waine. ²³ Moro yja'wan me aino epety me romo'no man. Moro Tamusi nyry kurano me te mo'ko Kyjopotorykon Kristus Jesus ta i'matypyn amano man.

7

O'to tauro'po me moro omenano mero'po wairy

¹ Omenano mero'po muku'saton, yja'sakarykon. Iro ke ro enapa pai muku'saton moro omenano mero'po 'wa kari'na undymary, nuro a'ta ro'kon. ² O'po'toko tyre amy inonda'po woryi 'wa. Moro omenano mero'po kynimyjan ino maro, nuro mo'ko ino a'ta ro'kon. Mo'ko inombo romby'poto te, moro ino maro imynten omenano atu'ku'pa noro rapa man ipoko. ³ Iro ke ro nuro mo'ko tyino wairy se'me amy terapa wokyry maro iwe'i'poto, taporitonone aino any'manen me mo'ko woryi ejatojaton. Mo'ko inombo romby'poto te moro omenano atu'ku'pa noro rapa ipoko man. Moro jako amy terapa wokyry maro a'ta, taporitonone aino any'manen me kapyn man.

⁴ Iwara enapa amyjaron mandon, yja'sakarykon. Moro omenano mero'po ajundyma'paine noro rapa man. Mo'ko Kristus romby'po 'wa irombo moro omenano 'wano me awairykonyombo taikeka man. Iwara amy terapa

'wanokon me tywaije mandon: mo'ko iromby'san wyino awomy'po 'wanokon me. Tapepore irombo awairykon man Tamusi 'wanokon me. ⁵ Tamusi wyino tyse noro ka'taine irombo moro omenano mero'po nembakary yja'wangan otykon sanory tamamina man kyja'mungon ta. Iwara romo'no 'wanokon me tapepore tywaije kytaton. ⁶ Erome te moro kymynamonymbo omenano mero'po kundyma'paine noro rapa man, kyromby'san ke i'wa. Asery a'kanano ta terapa Tamusi pytorykon me kytaton. Moro uwaponombo omenano mero'po pytorykon me kapyn noro rapa kytaton.

⁷ O'to ko iro ke kykata'ton? Yja'wan oty me moro omenano mero'po nan? Uwa paio! Uwa moro omenano mero'po we'i'pomboto te, moro yja'wan me aino anukuty'pa wairy. Tywowa'no'ke aino 'wa tyre o'po'toko. "Tywowa'no'ke kyte'i!" yka'pa moro omenano mero'po we'i'pomboto, moro tywowa'no'ke aino anukuty'pa wairy. ⁸ Moro wara moro omenano mero'po wykary poko ro moro yja'wan me aino 'wa ukuty'pa 'ne roten tywowa'no'ke aino tamaminano'se man yta. Omenano mero'po waty a'ta irombo moro yja'wan me aino tyromo'se man. ⁹ Uwapo omenano mero'po pyndo yjemando. Moro omenano mero'po tunda'po mero te, moro yja'wan me aino kynupakan. ¹⁰ Irombo te awu yromo'nen. Moro amano ene'nen manombo omenano mero'po senen romo'no ene'nen me. ¹¹ Moro omenano mero'po poko ro moro yja'wan me aino yjemu'man. Moro poko ro moro yja'wan

me aino ywon. ¹² Iwara te moro omenano mero'po Tamusi wyino man. Moro omenano mero'po tano auranano enapa Tamusi wyino man. Iporo ro man. Iru'pa man.

¹³ Amy iru'pyn oty 'wa iro ke tywo wan? Uwa pairo! Yja'wan me 'ne ro tywonepoto'me te moro yja'wan me aino 'wa amy iru'pyn oty a'kuru ta romo'no tamaminano'se man yta. Iwara yja'wan me imero moro yja'wan me aino wairy enepojan moro omenano mero'po.

¹⁴ Kysuku'saton irombo a'kanano wyino moro omenano mero'po wairy. Awu te amy tyja'munen kari'na me wa. Takarama wa moro yja'wan me aino nundymary man me. ¹⁵ O'to ywairy anukuty'pa irombo wa. Ynisanory ro anikapy'pa irombo wa. Moro yjato'kan oty te sika'sa. ¹⁶ Moro y'wa moro yjato'kan oty kapyry te iru'pa y'wa moro omenano mero'po epyry enepojan. ¹⁷ Iro ke te awu 'ne ro moro oty anikapy'pa wa. Moro yta aitoto yja'wan me aino te moro oty ka'san.

¹⁸ Yta irombo, moro yja'mun ta wykaje irombo, uwa iru'pyn oty wairy suku'sa. Iru'pyn oty 'se aino irombo yta man. Moro iru'pyn oty kapyry waty te man yta. ¹⁹ Moro ynisanory iru'pyn oty anikapy'pa irombo wa. Moro yni'se'tonory yja'wan oty te sika'sa. ²⁰ Moro yni'se'tonory oty kapyry jako te y'wa, awu 'ne kapyn moro oty sika'sa. Moro yta aitoto yja'wan me aino te moro oty ka'san. ²¹ Iro ke ro ero wara iwairy seneja: Moro iru'pyn oty kapyry 'se yja'ta, moro yja'wan oty terapa yta man. ²² Yturu'po maro irombo

tawa'pore wa moro Tamusi nimeropo'po omenano poko. ²³ Moro yja'mun ta te amy terapa omenano wo'wo'mary seneja moro iru'pa ynepory omenano maro. Moro amy terapa omenano ro moro yja'mun tano yja'wan me aino ene'nen omenano 'wa yjapyipojan. ²⁴ Awu 'ko, ran! Noky ko yjepano'tan ero romo'toto ja'munano wyino? ²⁵ Tamusi ety kawo nainen! Mo'ko ro irombo mo'ko Kyjopotorykon Jesus Kristus 'wa yjepano'pojan.

Iro ke ko'wu awu aseke moro ywonumengary ta moro Tamusi wyinono omenano 'wa watundymapoja. Moro yja'mun ta te moro yja'wan me aino ene'nen omenano 'wa watundymapoja.

8

Moro kynapyirykon man kurano

¹ Iro ke ko'wu mo'karon Kristus Jesus tanokon poko yja'wan auranano yry'pa man. ² Mo'ko amano ene'nen a'kanano wyinono omenano 'wa irombo Kristus Jesus ta tapano'se mana moro yja'wan me aino ene'nen omenano wyino, moro romo'no ene'nen omenano wyino.

³ Moro omenano mero'po 'wa irombo kapanopyrykon tupi man, moro kari'na ja'mun 'wa ru'me tanary ke. Tamusi 'wa te tapano'se kytaton. Moro yja'wan me aino poko mo'ko tymuru tomo'se i'wa man moro ija'mun waito'me amy yja'wan ja'munano wara. Iwara ja'munano ta moro yja'wan me aino poko yja'wan auranano tyje i'wa man. ⁴ Moro omenano mero'po nisanory

wo'kapyry 'se irombo tywaije man kytaine. Ja'munano wyino kapyn irombo kamanjaton, a'kanano wyino te. ⁵ Mo'karon ja'munano wyino amandonon irombo ja'munano nisanory kapyry 'se mandon. Mo'karon a'kanano wyino amandonon te a'kanano nisanory kapyry 'se mandon. ⁶ Moro ja'munano wyino aino irombo romo'no ene'san. Moro a'kanano wyino aino te amano ene'san. Sara'me aino ene'san enapa. ⁷ Moro ja'munano wyino aino irombo Tamusi jenono'nen me kari'na ypojan. Moro Tamusi wyinono omenano 'wa irombo tywotundymapory 'se'pa man. Moro 'wa tywotundymapory taro kapyn pairo man. ⁸ Mo'karon ja'munano 'wa atundymapotonon kari'na Tamusi apokupe tywairykon upijaton.

⁹ Amyjaron te ja'munano 'wa atundymapo'pa mandon. A'kanano 'wa te matundymapojaton, otaine Tamusi a'kary a'ta irombo. Amy ta e'i'pa mo'ko Kristus a'kary a'ta, Kristus wyino kapyn mo'ko man. ¹⁰ Otaine mo'ko Kristus a'ta, moro aja'mungon tyromo'se man tyja'wange tywairy ke. Moro aja'karykon te nuro man tamambore tywairy ke. ¹¹ Otaine mo'ko iromby'san wyino Jesus awonganenymbo a'kary a'ta, mo'ko iromby'san wyino Jesus awonganenymbo nuro morokon romo'tonon aja'mungon ypotan mo'ko otaine aitoto a'kanano 'wa.

¹² Iro ke ro, yja'sakarykon, tu'tanone kytaton, moro ja'munano ekosa kapyn te. Ja'munano wyino kapyn kamamyrykon man. ¹³ Ja'munano wyino ajemamyrykon jako, aromo'ta'ton.

A'kanano 'wa morokon ja'munano nikapyry otykon aike'kapo'sando o'waine, nuro maita'ton.

¹⁴ Mo'karon Tamusi a'kary 'wa atundymapotonon irombo pa'poro Tamusi y'makon me mandon.

¹⁵ Pyitonano me kari'na ynen a'kanano kapyn irombo tapyije o'waine man. Tanarike kapyn rapa awairykon man. Y'menano me kari'na ynen a'kanano te tapyije o'waine man. Mo'ko ta ro ako'taton: "Aba! Papa!" ¹⁶ Tamusi y'makon me kywairykon amyikapojan mo'ko a'kanano mo'ko ka'karykon maro. ¹⁷ Y'menano me ka'taine, ky'waine enapa oty apyiry kynaitan. Tamusi otyry apyina mon man me kytaton mo'ko Kristus maro. Imaro kywota'karykarykon jako irombo imaro enapa kurano apyiry ky'waine man.

¹⁸ Iru'pyn po irombo suku'sa moro eromeno ata'karykano wairy moro aireno ky'waine onepototo man kurano aniko'ponoma'pa.

¹⁹ Pa'poro Tamusi nikapy'po irombo mo'karon Tamusi y'makon wonepory momo'san. ²⁰ Aronge roten pa'poro Tamusi nikapy'po man. Aseke kapyn moro wara tywaije man. Tamusi 'wa te moro wara tyje man. Kari'na wo'potyry 'se irombo Tamusi tywaije man ²¹ moro uta'no 'wa ijopotomary wyino pa'poro moro tynikapy'po ymbokary po. Irombo mero Tamusi nikapy'po mo'karon Tamusi y'makon napyirykon man kurano nero sara'me aino apyitan. ²² Kysuku'saton irombo pa'poro Tamusi nikapy'po worekamary, je'tun pe enapa iwairy amy onematoto woryi uwembo je'tun wara.

²³ Ky'karon enapa te mo'ko a'kanano 'ne ka'tu apyinamonymbo me kytorekamaton. Tamusi y'makon me kyrykon irombo kysimomo'saton. Moro kyja'mungon wyino kymbokarykon kysimomo'saton. ²⁴ Moro momo'namon me irombo uta'no wyino tunenje kytaton. Amy oty wo'kapy'poto terapa, animomoky'pa noro ra'a kari'na man. Noky ko amy o'kapy'po oty momo'tan noro? ²⁵ Amy o'kapy'pa noro aitoto oty momokyry jako ky'waine, moro kywaimomokyrykon ta kyteja'nakaton.

²⁶ Mo'ko a'kanano enapa kapano'saton moro ru'me kywairykon aike'kato'me. Oty poko, one wara enapa kywoturuporykon man anukuty'pa irombo kytaton. Mo'ko a'kanano te aseke tyworekamary ta kyno'wo'manon kaijomato'ko'me. O'to ikary anukuty'pa te kari'na man. ²⁷ Mo'ko turu'ponano menganen te mo'ko a'kanano wonumengary uku'san. Tamusi nisanory wara ro kyno'wo'manon Tamusi wyinonokon aijomato'me.

²⁸ Mo'karon Tamusi pynanamon, mo'karon Tamusi nisanory wara ro tyko'ma mandon inaron epanopyry kysuku'saton Tamusi 'wa pa'poro oty ta, amy iru'pyn oty epoto'me i'waine. ²⁹ Mo'karon penaro terapa tynukutyrykon irombo penaro terapa typo tyje i'wa mandon, mo'ko tymuru eneke iwaito'ko'me. Iwara pyime Tamusi y'makon ra'na uwapoto me mo'ko tymuru wairy 'se tywaije man. ³⁰ Mo'karon typo tynyry'san ro tyko'ma enapa I'wa mandon. Mo'karon

tyniko'ma'san ro tamambore enapa tyje I'wa mandon. Mo'karon tamambore tynyry'san ro tykuranondo I'wa mandon.

Tamusi 'wa kypynarykon

³¹ O'to noro ko iro ke morokon otykon poko kykata'ton? Kywyinoine Tamusi a'ta, noky noro ko ky'tu'kata'ton? ³² Mo'ko tymuru rory'po anaijoma'pa Tamusi tywaije man. Pa'poro kupu'san me te taropo i'wa man romo'no taka. One wara ko iro ke imaro pa'poro oty anyry'pa ky'waine naitan? ³³ Noky ko Tamusi napo'i'san emendota'ton? Tamusi ro tamamboramon me kynyjaton. ³⁴ Noky ko yja'wan auranano ytan ipokoine? Kristus Jesus tyromo'se man. Itaka ro tawonje man. Tamusi apo'tun wyino enapa man. Kyno'wo'manon enapa kaijomato'ko'me. ³⁵ Noky ko mo'ko Kristus pyny nondapotan ky'waine? Aikota'mano ninondapotan ky'waine? Ata'karykano te ka'tu? Kari'na erekuru 'wa kywekenarykon te ka'tu? Kumyno te ka'tu? Iwo'my'ma aino te ka'tu? Anarion otykon te ka'tu? Supara te ka'tu? ³⁶ Tymero irombo man: Ajupu'po me ro na'na romo'no ta roten man. Tywomykon kapara wara na'na enaton.

³⁷ Mo'ko kypynanonymbo po te pa'poro oty ta oty ko'ponomanamon me kytaton. ³⁸⁻³⁹ Iru'pyn po irombo suku'sa amy paio oty 'wa ky'waine mo'ko Kyjopotorykon Kristus Jesus tano Tamusi pyny nondapory upiry: romo'no 'wa kapyn, nuro aino 'wa kapyn, kapu tanokon apojonano

'wa kapyn, oty undymanamon 'wa kapyn, eromenokon otykon 'wa kapyn, airenokon otykon 'wa kapyn, pori'tonano 'wa kapyn, kawo aino 'wa kapyn, po'po imero aino 'wa kapyn, amy paio Tamusi nikapy'po oty 'wa kapyn enapa.

9

Mo'karon Israel pajanyambo

¹ Mo'ko Kristus ta iporono auranano sekari'sa. Enapita'pa wa. Moro amyikapojan enapa mo'ko yturu'po undymanen Tamusi wyinono a'kanano. ² Kata'mato imero wa. Yturu'po imero je'tun pe roten man. ³ Aseke rypo ja'wan auranano yry 'se wa Tamusi 'wa y'tu'po naka, Kristus nondary 'se wa mo'karon ymynuru me aitonon yja'sakarykon upu'san me. ⁴ Israel pajanyambo irombo mo'karon mandon. Mo'karon otyrykon me ro moro Tamusi y'me me aino, moro ekuranondono, morokon Tamusi nyry'san omenano, moro omenano merory, moro Tamusi ety awongary, morokon Tamusi wykato'konyambo enapa man. ⁵ Mo'karon penatonon uwapoto'san mynuru mo'karon mandon. Imynurukon me enapa mo'ko Mesias, mo'ko pa'poro oty epo Tamusi me man inoro tywaije man. Mo'ko ro tykuranondo nainen i'matypyn me roten. Iwara ro nainen.

⁶ Tu'kuke'se moro Tamusi auranymbo man, ka'pa wa. Pa'poro 'ne kapyn irombo mo'karon Israel nipa'kanopy'sanyambo Israel pajanyambo me mandon. ⁷ Pa'poro 'ne kapyn mo'karon Abraham nipa'kanopy'sanyambo i'makonymbome mandon.

“Mo'ko Isak roten ekari'ta'ton te apajanyambo epy me.”

⁸ Moro tauro'po man: Mo'karon ja'munano nisanory me o'kapy'san kapyn Tamusi y'makon me mandon. Mo'karon Tamusi wykatopombo me o'kapy'san u'kuru te man Abraham pajanyambo me. ⁹ Ero wara irombo Tamusi tyka man: “Mony siriko ta ero wara a'ta enapa wo'take rapa. Moro jako ro Sara ty'mene kynaitan.”

¹⁰ Mo'ko Rebeka 'wa enapa tyre o'po'toko. O'win wokyrý 'wa ty'meka man: mo'ko kytangonyambo Isak 'wa. ¹¹⁻¹² Irombo kari'na apyinen me Tamusi wairy wonepory tywaije man. Penaro ro Tamusi 'wa oty yry wonepory tywaije man. Kari'na nikapy'san poko kapyn kari'na apyijan Tamusi. Aseke tywonumengary poko te kari'na ko'manon. Iro ke ro oma'pa na'nen mo'karon Rebeka y'makon a'ta, amy paio iru'pyn oty, yja'wan oty pai, anikapy'pa noro a'taine, Rebeka 'wa tyka man Tamusi: “Mo'ko uwapotory mo'ko tymeseku'po pyitory me kynaitan.” ¹³ Moro wara ro enapa tymero man: “Ynipynary me mo'ko Jakob synen. Ynijenonopyry me te mo'ko Esau synen.”

¹⁴ O'to ko iro ke kykata'ton? Tamusi ka'tu emambo'pa nan? Uwa paio! ¹⁵ Mo'ko Moses 'wa irombo tyka man: “Ynisanory ro kotanory seneja. Ynisanory ro sepano'take.” ¹⁶ Amy oty 'se kari'na wairy poko kapyn kari'na apyijan Tamusi. Kari'na wo'mikary poko kapyn kari'na apyijan Tamusi.

Mo'ko kotano enenen Tamusi te kari'na apyijan tynisanory wara ro. ¹⁷ Mo'ko Farao 'wa Tamusi nekarity'po me irombo ero tymero man:

“Kawongapoi, apoko moro ypori'tory enepoto'me y'wa, pa'poro ero nono tu'po moro yjety aripa'to'me enapa.”

¹⁸ Iro ke ko'wu Tamusi mo'ko tynisanory ro kotanory enejan. Mo'ko tynisanory ro turu'po ja'nakanon enapa.

¹⁹ Irombo ko'wu mykatakake y'wa: “O'tono'me ko iro ke yja'wan me kari'na ekari'san Tamusi? Noky ko moro inisanory arimary taro nan?” ²⁰ Noky me ko amoro mokano'san, se, kari'na, Tamusi auran arimato'me o'wa? Moro ori'no kapy'po 'kare nykatan mo'ko tyka'nenymbo 'wa: “O'tono'me ko ero wara kykapyi?” ²¹ Mo'ko ori'no ka'nen aina kapyn 'kare moro ori'no nan. Moro iro noro ori'no akuro'po wyino o'win amy kurano me ta'kumy oty kapyry taro e'i'pa nan, o'win amy nurija me ta'kumy oty kapyry taro enapa e'i'pa nan? ²² Iwara enapa pai moro tarekuru enepory 'se, moro typori'tory uku'pory 'se enapa tywairy ke, Tamusi onsi'ma'pa tywaije man mo'karon uta'kato'ko'me ikapy'san tarekuru apo'nykon kari'na uta'kary poko. ²³ Moro tykuranory undy enepory 'se te tywaije man, yry 'se enapa mo'karon ikotanorykon tynenerykon 'wa, mo'karon tykuranory apyinamon man 'wa, wykaje irombo.

²⁴ Inaron ro ky'karon kytaton, Simosu wyino roten kapyn, Simosu me e'i'non wyino enapa te.

²⁵ Iwara enapa mo'ko Hosea kareтары ta kyn-ganon:

Mo'karon ypyitorykon me e'i'non seja-tota'ton ypyitorykon me. Mo'karon ynipy-na'torykon sejatota'ton ynipy-narykon me. ²⁶ Moro i'waine “Ypyitorykon me kapyn amyjaron mandon” eta'po po mo'ko nuroно Tamusi y'makon me kari'na ejatota'ton.

²⁷ Mo'ko Jesaja ero wara mo'karon Israel pa-janyombo poko kyniko'tanon:

Parana sakauru wara pyime mo'karon Israel pajanyombo a'ta ro rypo, pyime waty kynunenda'ton Tamusi uta'no wyino.

²⁸ Ko'i irombo imero moro tykatopombo kapy'matan Tamusi ero nono tu'po.

²⁹ Penaro ro enapa Jesaja tyka man:

Kyparyndo'paine mo'ko inorombo ro pari'pyn Tamusi we'i'poto, Sodom wara, Gomora wara enapa tywaije kytaitory.

Mo'karon Tamusi napo'i'san kari'na

³⁰ O'to ko iro ke kykata'ton? Ero wara: Tamam-bore aino anupi'nonyombo kari'na 'wa tamam-bore aino topoje man. Tamusi amyikary poko irombo tamambore aino topoje i'waine man.

9:25 Hosea 2:23   **9:26** Hosea 1:10   **9:27** Jesaja 10:22-23 (LXX)

9:29 Jesaja 1:9 (LXX)

³¹ Mo'karon amy tamambore tywaito'kon omenano upinamon Israel pajanyambo te moro omenano anepory'pa tywaije mandon. ³² O'tono'me? Tamusi amyikary poko kapyn, amaminano poko te tywe'i'san ke. Moro kari'na wepu'tu'motopo topu pona tywepu'tu'mo mandon, ³³ ero imero'po wāra ro:

O'po'ko. Amy kari'na wepu'tu'motopo topu syja Sion po, amy kari'na womapo'topo topu. Mo'ko amyikanen te epy'i'to'pa kynaitan.

10

¹ Yja'sakarykon, yturu'po maro imero uta'no wyino unemyrykon 'se wa. Moro poko ro enapa Tamusi 'wa waturupoja. ² Tamusi 'wano me o'mikatonon me iwairykon irombo samyikapoja. Oty anukuty'pa 'ne te mandon. ³ Moro Tamusi wyino tamambore aino anukuty'pa irombo mandon. Aseke tamambore tywairykon poko kyne'kujaton. Moro Tamusi wyino tamambore aino 'wa te atundymapo'pa mandon. ⁴ Mo'ko Kristus irombo moro omenano mero'po aike'kanon. Iwara tamambore tywairykon taro pa'poro mo'karon Tamusi amyikanamon mandon.

⁵ Moro omenano mero'po wyinono tamambore aino poko irombo Moses 'wa tymero man:

Mo'ko omenano mero'po wara aitoto ro kari'na moro omenano wykary wara kynemandan.

⁶ Moro Tamusi amyikary wyinono tamambore aino te ero wara kynganon: “Aturu'po ta kykai: ‘Noky ko kapu taka nanu'tan, mo'ko Kristus eny'topo tiro?’ ⁷ Kykai enapa: ‘Noky ko nony'totan moro ije'pomyn topona taka, mo'karon iromby'san wyino tiro mo'ko Kristus awo'nu'se?’ ” ⁸ O'to ika'po ko moro nan? Ika'po moro man: “Tyse waty awyino moro auranano man. Onda man. Aturu'po ta man.” Moro ro, moro Tamusi amyikary poko na'na nekarityry auranano moro man. ⁹ Moro auranano ekari'san ro na'na ero wara: Ondary ke Jopoto me Jesus wairy ekarity'poto o'wa, aturu'po maro iromby'san wyino Tamusi 'wa awonga'po amyika'poto enapa o'wa, uta'no wyino ajunendan Tamusi. ¹⁰ Tyturu'po maro Tamusi amyika'poto ty'wa, kari'na tamambore kynaijan. Tyndary ke Tamusi wyino tywairy ekarity'poto i'wa, uta'no wyino kari'na unendan Tamusi. ¹¹ Ero wara irombo moro Tamusi kareтары kynganon: “Pa'poro mo'karon amyikanamon epy'i'to'pa kynaita'ton.” ¹² Simosu irombo asewara man Simosu me e'ipyn maro. Mo'ko inoro noro Jopoto irombo pa'poro kari'na 'wano me man. Pa'poro mo'karon toty ejatonamon 'wa kurano yry taro imero man. ¹³ Pa'poro mo'karon toty ejatonamon unendan irombo Tamusi.

¹⁴ One wara ko iro ke Mo'ko ty-namyika'torykonyombo ety ejatota'ton? One wara ko namyikata'ton ekary aneta'pa ta'taine? One wara ko ekary etata'ton, ekaro'pa a'ta? ¹⁵ One

---

10:6 Deuteronomium 30:12-14

10:11 Jesaja 28:16 (LXX)

10:13 Joel 2:32

wara ko oka nokarotan ekaro amy emoky'pa a'ta?
 Tymero irombo man:
 Kurano me pore mo'karon iru'pyn oka ene'namon
 pupuru man.

¹⁶ Pa'poro 'ne kapyn te kari'na moro iru'pyn oka
 'wa tywepanama mandon. Mo'ko Jesaja irombo
 kynganon:
 Jopoto, noky 'wa ko moro na'na nekarityry oka
 tamyika nan?

¹⁷ Iro ke ko'wu oka etary Tamusi amyikapojan
 kari'na 'wa. Moro oka ro kynotanon, mo'ko Kris-
 tus ekarory jako. ¹⁸ Wykaje te: Moro oka aneta'pa
 iro ke tywaije nandon?
 Pa'poro ero nono tu'po te moro inekarityrykon
 tywota man. Morokon kari'na waito'kon
 nono y'matypo 'wa ro moro aurangonymbo
 tytunda man.

¹⁹ Wykaje te: Moro anukuty'pa iro ke tywaije
 nandon mo'karon Israel pajanyambo? Koromo 'ne
 Moses kynganon:
 Awu kamynano'pota'ton ypyitorykon me e'i'non
 kari'na poko. Oty anukuty'non kari'na poko
 kare'kopota'ton.

²⁰ Mo'ko Jesaja enari'ma imero kynganon:
 Mo'karon yjupi'non kari'na yjeposen. Mo'karon
 ypoko aturupo'non 'wa wonepon.

²¹ Mo'karon Israel pajanyombo poko te kynganon:
Yjapory tyngary poko roten wainen typanaja'naramon, yjauran arimanamon kari'na 'wa.

11

Ito'ka'ma'pa mo'karon Israel pajanyombo wairy

¹ Mo'karon typyitorykon iro ke tyto'ka'ma Tamusi 'wa nandon? Uwa pairo! Awu ro rypo irombo Israel parymbo me wa. Abraham parymbo awu wa. Yjepy me mo'ko Benjamin man. ² Mo'karon penaro terapa tynukuty'san typyitorykon anito'ka'ma'pa Tamusi tywaije man. Anukuty'pa ka'tu mandon moro Tamusi kareтары ta Elia wyka'po? Tamusi 'wa mo'karon Israel pajanyombo wyino tajjomary 'san me 'kuru ero wara kynganon:

³ Jopoto, mo'karon ajauran uku'ponamon woton. Morokon o'wa tymy apo'ny ematon. Awu roten wainopoi. Ywory 'se enapa te mandon.

⁴ Tamusi te, o'to ko nykanon i'wa? Kynganon: Oko-to'ima dusun mo'ko Ba'al po'ponaka okunama'nonyombo wokryryjan sinopoton y'wanokon me.

⁵ Moro wara enapa erome pyime waty amykon tywainopo mandon. Tyturu'popory ta Tamusi 'wa tapyije mandon. ⁶ Tyturu'popory ta kari'na

apyiry jako ty'wa, emamingon poko kapyn kari'na apyijan Tamusi. Emami poko kari'na apyiry jako irombo moro Tamusi turu'popore tyturu'popore aino me kapyn noro nairy.

⁷ One wara ko iro ke nan? Mo'karon Israel pajanyombo moro tynupirykon anepory'pa tywaije mandon. Mo'karon Tamusi napo'i'san kari'na 'wa te topoje man. Mo'karon amykonyombo te tyturu'poja'nare tywaije mandon, ⁸ ero imero'po wara ro:

Mi'mangato aitoto a'kanano tyje Tamusi 'wa man i'waine, oty anene'pa enurukon waito'me, oty aneta'pa ipanarykon waito'me enapa, ero kurita taronaka ro.

⁹ Mo'ko David kynganon:
Moro iwendameto'kon nainen enando'ko'me, apyito'ko'me, iwomato'ko'me, emamingon epemato'me enapa. ¹⁰ Enurukon newa'rumanen, oty anene'pa iwaito'ko'me. Nonsume roten naisen.

Simosu me e'i'non epanopyry

¹¹ Wykaje iro ke: Awomy'pa noro tywaitoko'me iro ke tywomapo'se nandon? Uwa paio! Moro yja'wan me Simosu we'i'san poko te uta'no wyino Simosu me e'i'non tunenje mandon, Simosu emy-nano'poto'me. ¹² Moro yja'wan me iwe'i'san poko te ero nono kuranondopoto, moro ipori'to'ma iwe'i'san poko mo'karon Simosu me e'i'non kuranondopoto, poto me 'ne ka'tu rapa moro ikuranondotoko kynaitan, oty anamonopy'pa a'taine.

11:8 Deuteronomium 29:4, Jesaja 29:10
(LXX)

11:9 Ware 69:22-23

13 Simosu me e'i'non me te o'waine wykaje: Simosu me e'i'non 'wano apojoma'po me ro rypo wa. Yjewa'porojan 'ne ka'tu rapa te ero yjemamin, 14 mo'karon ymynuru me aitonon yja'sakarykon emynano'pory jako y'wa, uta'no wyino amykon unemboto'me y'wa. 15 Moro urumenarykon 'wa ero nono maro iru'pa rapa Tamusi yry'poto, iromby'san wyino awono anenepy'pa naitan moro apyirykon? 16 Tamusi wyinono me moro koromo i'wa yry'po wonatopo a'ta, pa'poro moro perere me tykapymy enapa Tamusi wyinono me man. Tamusi wyinono me moro wewe mity a'ta, moro wewe porirykon enapa Tamusi wyinono me man.

17 Amy oleif porirykonymbó y'koto'sando, irombo amoro amy terapa wewe poriry me moro ipa'sanymbó po ajyry'poto, irombo moro imity 'wa pa'poro morokon amykon terapa iporirykon maro akaro'poto enapa, 18 kytotamyikai morokon amykon terapa iporirykon 'wa. Awotamyikary jako rory'po uku'ko, amoro kapyn moro wewe mity nuro menaje. Moro wewe mity te nuro ajenano. 19 Mykatake pai: "Amykon wewe porirykonymbó ty'koto man, ipa'sanymbó po ywaito'me." 20 Moro wara awykary jako, iporo ro mykaje. Tamusi anamyika'pa iwairykon ke ty'koto mandon. Tamusi amyikary ke te o'wa, ipa'sanymbó po mana. Kyte'i 'ne te. Tanarike te aiko. 21 Morokon iporiry 'ne ro anaijoma'pa Tamusi we'i'poto irombo amoro enapa ajaijoma'pa kynaitan. 22 Iru'pa Tamusi wairy uku'ko. Toko'ne iwairy enapa te uku'ko. Mo'karon oma'san poko toko'ne man.

Apoko te iru'pa man, moro iru'pa iwairy 'wa awotundymapory jako 'ne. Moro wara e'i'pa aja'ta, o'kototan enapa. ²³ Mo'karon oma'san enapa apyipotat rapa Tamusi, moro Tamusi anamyika'pa tywairykon ta eja'naka'pa a'taine. Tamusi irombo apyiporykon taro rapa man. ²⁴ Amy awaitopo 'ne ro yja'wan wewe wyino ty'koto mana amoro. Amy awaitopo 'ne ro kapyn kurano oleif poko tapyipo mana. Morokon ipori'san 'ne ro apyipotan 'ne ka'tu rapa ija roten moro iwaito'kon 'ne ro oleif poko rapa.

Mo'karon Simosu epanopyry

²⁵ Tywonumengapore awairykon iro ke kysekano'ton, yja'sakarykon. Ero atamorepatopo te uku'toko: Amykon Israel pajanyambo kyneja'nakaton mo'karon Simosu me e'i'non apyimy wo'my'mary 'wa ro. ²⁶ Irombo me ro uta'no wyino mo'karon Israel pajanyambo tuneje kynaitaton, ero imero'po wara ro:

Sion wyino mo'ko kari'na aijomanen kyno'tan. Tamusi aninendo'pa aino po pinatan Jakob pajanyambo wyino. ²⁷ Moro ro moro i'waine ynyry man omenano me kynaitan, morokon ija'wanykonymbo ka'po mero y'wa.

²⁸ Moro iru'pyn oka anapo'i'pa iwairykon ke, Tamusi kynijenono'saton. Ajupu'san me ro moro wara kynyjaton. Ty'wa apo'i'san ke te, Tamusi kynipynaton. Mo'karon penatonon uwapoto'san upu'san me ro moro wara kynyjaton. ²⁹ Tamusi irombo anije'tuma'pa man amy oty yry'poto

ty'wa, amy ko'ma'poto pai ty'wa. ³⁰ Uwapo Tamusi 'wa epanama'pa maiton. Ty'wa epanama'pa mo'karon Simosu wairy ke te erome akotanorykon enejan Tamusi. ³¹ Iwara enapa mo'karon erome mandon. Tamusi 'wa akotanorykon eneto'me epanama'pa mandon. Aire te Tamusi 'wa moro ikotanorykon enery man. ³² Iwara pa'poro kari'na u'ta moro ty'wa epanama'pa aino tyje Tamusi 'wa man, pa'poro kari'na kotanory eneto'me ty'wa. ³³ Tywaipore pore mo'ko Tamusi! Tywonumengapore pore mo'ko Tamusi! Oty uku'nen me pore mo'ko Tamusi! Atu'kupo'pa pore morokon iwonumengary! Atukuty'pa pore morokon emary! ³⁴ Tymero irombo man: Noky ko irombo Tamusi wonumengary uku'san? Noky ko urunen me tywaije nan? ³⁵ Noky 'wa ko Tamusi ainaka amy ini'petakamary man oty tyje nan? ³⁶ Mo'ko wyino ro irombo, Mo'ko upu'po me, Mo'ko 'wano me enapa pa'poro oty man. Mo'ko ety ro kurano me nainen mo'ja ro. Iwara ro nainen.

12

Moro Tamusi wyinono amano

¹ Moro Tamusi 'wa kotano enery poko ro kurujaton, yja'sakarykon, moro aja'mungon yto'me o'waine Tamusi 'wa amy nurono, kurano, Tamusi apokupan tymy me. Moro wara ro a'kanano wyinonokon me Tamusi ety awongary o'waine man.
² Mo'karon eromenokon kari'na wara kytaiton.

Asery me te moro awonumengarykon ytoko, asery me moro ajemamyrykon waito'me. Iwara Tamusi nisanory me, iru'pyn me, Tamusi apokupan me, tywai'kero otypan oty wairy muku'ta'ton.

³ Moro y'wa Tamusi nyry kurano poko irombo wykaje pa'poro o'waine, e'i'pa 'ne awaito'ko'me. Tywonumengapore te aitoko, moro o'waine Tamusi nyry'po amyikato aino wara ro. ⁴ Moro kyja'mungon 'wa tyre o'po'toko. O'win man. Pyime te morokon itanokon man. Moro iro ro rapa amaminano anikapy'pa morokon itanokon man. ⁵ Iwara enapa ky'karon pa'poro o'win ja'munano me kytaton mo'ko Kristus ta. Pa'poro asepo ko tyje kytaton. Moro iro ro rapa amaminano anikapy'pa te kytaton. ⁶ Moro ky'waine Tamusi nyry kurano wara ro tameronokon amaminano kapyry taro kytaton. Tamusi auran uku'ponen me amy a'ta, moro ty'wa Tamusi amyikary wara ro nuku'pon. ⁷ Apano'to amy a'ta, ta'sakarykon epano'nen. Amepato amy a'ta, ta'sakarykon emepan. ⁸ Uruto amy a'ta, ta'sakarykon urun. Oty ekamyry taro amy a'ta, ta'sakarykon 'wa oty ekanen amo'ma. Undymato amy a'ta, ta'sakarykon undymary poko no'mikan. Kotano enenen me amy a'ta, tawa'pory ta ta'sakarykon kotanory enen.

⁹ Itu'po roten aja'sakarykon kysipynaton. Yja'wan oty wairy man ajato'keine. Iru'pyn oty wairy te man ajapokupeine. ¹⁰ Kristus wyinonokon me ase'wa aipynatoko. Ako'poine kawo aja'sakarykon apyitoko. ¹¹ O'mikatoko.

Akinupe kytaiton. A'kanano ta asin pe aitoko. Mo'ko Jopoto 'wano me ajemaminatoko. ¹² Moro awaimomo'to'kon poko tawa'pore aitoko. Akota'marykon jako apyitoko. Tamusi 'wa ajauranarykon poko eja'nakatoko. ¹³ Mo'karon omi ta aitonon Tamusi wyinonokon epano'toko. Mo'karon ajetawanamon ewa'matoko. ¹⁴ Mo'karon erekurukon awekenaton inaron ikuranondotoko. Ikuranondotoko. Yja'wan me ajauranaton ipokoine. ¹⁵ Tawa'poramon maro tawa'pore aitoko. Atamotonon maro atamotoko. ¹⁶ O'win aitoko. Kawo 'ne kytotapoton. Po'po te ajemandoko. Oty uku'namon me kytokano'ton. ¹⁷ Amy 'wa akota'marykon jako, o'waine rapa ikota'mary kapyn man. Pa'poro kari'na 'wano me iru'pyn oty 'se aitoko. ¹⁸ Apori'torykon taro ro sara'me ajemandoko pa'poro kari'na maro. ¹⁹ Yja'wan me ajyry'sando kytopenaton rapa, yja'sakarykon. Tamusi wore'kory te imomo'toko. Tymero irombo man:

“Awu mo'karon yja'wan me e'i'san kota'manen me wa. Awu morokon yja'wan me e'i'san sepemapotake rapa,” kynganon Tamusi. ²⁰ “Mo'ko ajenono'nen kumyry jako te, upako arepa ke. Tuna sanory 'wa iwory jako, upako tuna ke. Moro wara ro irombo mipy'i'topoja.”

²¹ Yja'wan oty 'wa kyte'mondopoi. Iru'pyn oty ke te yja'wan oty i'mondoko.

13

Mo'karon jopoto nendory man

¹ Pa'poro kari'na wairy man mo'karon tundymanamon jopoto upi'no. Amy pairo Tamusi nyry'tory jopoto waty irombo man. Mo'karon jopoto me aitonon pa'poro Tamusi 'wa tyje mandon. ² Iwara amy tundymanen jopoto y'tu'kanen amy Tamusi nyry'po oty arimanon. Mo'karon arimanamon te aseke typokoine a'wembono au-ranano ypojaton. ³ Mo'karon jopoto pona mo'ko iru'pyn oty ka'nen wairy kapyn man tanarike. Mo'ko yja'wan oty ka'nen wairy te man tanarike iponaine. Jopoto anineto'pa awairy 'se man? Iru'pyn oty iro ke ika'ko. Iwara ajety awongatan. ⁴ Tamusi ekataka irombo iru'pyn oty ka'san o'wa. Yja'wan oty kapyry jako te o'wa, tanarike awairy man. Typo roten waty irombo supara arojan tymaro. Tamusi ekataka irombo tarekuru ta mo'ko yja'wan oty ka'nen poko kynopemanon. ⁵ Mo'karon jopoto upi'no awairy man, moro erekurukon 'wa ajapyiry pona roten kapyn, moro aturu'po 'wa ajamiromo'kary pona enapa te. ⁶ Iro ke ro enapa moro i'waine ajundymarykon mepe-maton. Tamusi pyitorykon me irombo mandon, moro amaminano ka'sando ro. ⁷ Kari'na ekosa tu'tanone aja'ta, epemako. Mo'ko ajundymanamon 'wa moro ajundymarykon epety ytoko. Mo'ko o'waine oty arory epemaponen 'wa moro oty arory epety ytoko. Mo'ko tynendomy inendotoko. Kawonokon kawo apyitoko.

Ase'wa amano

⁸ Amy paio kari'na ekosa tu'tanone kytaiton. Aipynano roten wairy te man aju'tanokon me. Mo'ko ta'sakary pynanen 'wa irombo moro omenano mero'po wykary tykapy'ma terapa man.

⁹ Erokon omenano mero'san: moro "taporitonone aino kysany'mai", "woto kyte'i", "amonatai", "ya'wan oty 'se kyte'i", pa'poro morokon kynota'nano'san ero o'wino omenano mero'po taka: "Aja'sakary ipynako, aseke awaipynary wara enapa." ¹⁰ Mo'ko ta'sakary pynanen ya'wan me o'to mo'ko ta'sakary anyry'pa man. Mo'ko ta'sakary pynanen pa'poro moro omenano mero'po wykary ka'san.

¹¹ O'toro juru iwairy ukutyry enapa o'waine man. Ajupakato'kon jururu tytunda terapa man. Erome irombo moro uta'no wyino kunendo'kon jururu tyse waty 'ne ka'tu rapa man moro koromo ky'waine Tamusi amyikary jakonombo ko'po.

¹² Penaro terapa tyko'manje man. Kynemanjan terapa. Moro ewa'rummy wyinono amaminano kysemasen. Morokon aweinano ta o'wo'mato'kon te kysapyisen. ¹³ Kuritano kari'na wara tamepore kamansen. Omeretopo uwano poko e'i'pa, etyno poko e'i'pa, o'mere'no poko e'i'pa, ya'wangan omenano poko e'i'pa, areku poko e'i'pa, amyne e'i'pa kytaisen. ¹⁴ Moro kywo'wo'mato'kon me mo'ko Kyjopotorykon Jesus Kristus nainen. Moro aja'mungon nisanory poko kytaiton. Ijako irombo ya'wangan otykon 'se maita'ton.

13:9 Exodus 20:14, Deuteronomium 5:18, Exodus 20:13, Deuteronomium 5:17, Exodus 20:15, Deuteronomium 5:19, Exodus 20:17, Deuteronomium 5:21, Levitikus 19:18

14

Ta'sakary anurumena'pa kari'na wairy man

¹ Mo'ko Tamusi amyikary ta ru'me aitoto kysurumenaton. Kytoseju'po'ton imaro. ² O'win amy moro ty'wa tonomy onory ekano'san a'koto'pa. Mo'ko ru'man te tonomy anono'pa man. ³ Mo'ko tonomy ononen 'wa mo'ko tonomy anonopyn enu'kary kapyn man. Mo'ko tonomy anonopyn 'wa mo'ko tonomy ononen poko a'wembono auranano yry kapyn man. Anurumena'pa irombo Tamusi tywaije man. ⁴ Noky ko amoro man, amy terapa pyitory poko a'wembono auranano yto'me o'wa? Aseke ijopotory aina man moro pyre iwairy, moro iwomary pai. Pyre te kynaitan. Pyre ypory taro irombo mo'ko Jopoto man.

⁵ O'win amy 'wa pa'poro kurita asewara e'i'pa man. O'win amy 'wa te pa'poro kurita asewara man. Moro poko pa'poro kari'na wotukutyry man aseke. ⁶ Mo'ko typo amy kurita ynen moro wara kynyjan mo'ko Jopoto 'wano me. Mo'ko tonomy ononen kynonojan mo'ko Jopoto 'wano me. Ipoko irombo mo'ko Tamusi ety awonganon. Mo'ko tonomy anonopyn rapa mo'ko Jopoto 'wano me anono'pa man. Mo'ko ononen wara enapa irombo Tamusi ety awonganon. ⁷ Amy paio kyra'nanokon irombo aseke ty'wano me emamy'pa man. Amy paio enapa aseke ty'wano me iromby'pa man. ⁸ Kamamyrykon jako irombo, mo'ko Jopoto 'wano me kamanjaton. Kyrombyrykon jako rapa, mo'ko Jopoto 'wano me kyromo'saton. Moro kamamyrykon jako,

moro kyrombyrykon jako pai, mo'ko Jopoto aina kytaton. ⁹ Mo'ko Kristus irombo tyromo'se man, nuro rapa enapa tywaije man, iromby'san Jopotory me, nuronokon Jopotory me enapa tywaito'me.

¹⁰ O'tono'me ko iro ke amoro aja'sakary poko a'wembono auranano myjan? O'tono'me ko rapa amoro mo'ko aja'sakary menu'kanon? Pa'poro irombo kywoneporykon man moro a'wembono auranano ytopo Tamusi apo'ny po'ponaka.

¹¹ Tymero irombo man:

Moro nuro ywairy ukutyry wara o'waine ero enapa uku'toko, kynganon Tamusi: Ypo'ponaka pa'poro kari'na kynokunamatan. Pa'poro kari'na nuro Jopoto me ywairy amyikapotan.

¹² Iwara ko'wu pa'poro ky'karon Tamusi embata kytosaijomata'ton.

Ta'sakary anemapo'pa kari'na wairy man

¹³ Iro ke ko'wu a'wembono auranano anyry'pa noro kytaisen asepeko. Ero wara te aitoko: Mo'ko aja'sakary kysemapoton. Kysere'kopoton.

¹⁴ Amy paio oty nurija me e'i'pa man. Moro ro samyikaje mo'ko Jopoto Jesus ta. Mo'ko amy oty nurija'manen 'wa roten te amy oty nurija me man. ¹⁵ Moro o'wa amy noky onory 'wa mo'ko aja'sakary ere'kopory jako, aipynano ta noro emamy'pa mana. Mo'ko i'wano me Kristus tyromo'se man inoro, kysuta'kapoi moro o'wa tonomy onory 'wa. ¹⁶ Moro ajekosanokon iru'pyn

oty kysejupoton. ¹⁷ Moro Tamusi nundymary kynotuku'san arepa poko kapyn, tanymy poko kapyn enapa. Tamusi a'kary nyry tamambore aino, sara'me aino, tawa'pore aino poko te kynotuku'san. ¹⁸ Mo'ko moro wara Kristus 'wano me amaminatoto Tamusi apokupe man. Kari'na 'wa enapa tywonepore man.

¹⁹ Iro ke ko'wu sara'me aino ene'namon otykon, ase'wa kypori'tomanamon otykon enapa kysupisen. ²⁰ Arepa poko moro Tamusi emamin kysany'mai. Pa'poro oty rory'po irupa man, yja'wan me te man kari'na 'wa amy noky onory, moro onory 'wa ta'sakary emapory jako. ²¹ Iru'pa man mo'ko aja'sakary emapory pona tonomy anono'pa awairy, winu anenyry'pa awairy pai, amy terapa oty anikapy'pa awairy pai. ²² Amoro te moro anamyikary o'wano me roten apyiko Tamusi embata. Sara'me 'ne janon kynaitan mo'ko amy iru'pa tynepory oty kapyry jako ty'wa aseke typoko a'wembono auranano anyry'pa man inoro. ²³ Mo'ko tywendamery jako oko ituru'po aitoto poko a'wembono auranano tyje terapa man. Iru'pa o'to tywairy anamyika'pa irombo man. Pa'poro iru'pa o'to tywairy amyikary pyndo kari'na nikapy'po oty yja'wan me man.

15

¹ Ky'waine, Tamusi amyikary ta pari'pyngon me, mo'karon ru'mangon epanopyry man morokon ru'me iwaitokon poko. Kypokoine roten kapyn kywonumengarykon man. ² Ka'sakarykon ewa'porory poko te kywairykon man, iru'pyn oty epoto'me i'wa, ipori'tomato'me enapa. ³ Mo'ko

Kristus enapa irombo aseke tywowa'porory poko e'i'pa tywaije man. Ero imero'po wara te tywaije man:

Morokon ajejunamon 'wa ajejuto'kon yjejuto'kon me ne'i.

⁴ Pa'poro penaro terapa imero'san otykon tymero man kamepato'ko'me. Moro Tamusi kareтары kyweja'nakarykon 'se, kapokumarykon 'se enapa man, otykon wairy man momo'namon me pari'pe kywaito'ko'me. ⁵ Mo'ko Tamusi, mo'ko eja'nakano undy me, pori'to undy me enapa man inoro ajepano'sen o'win awonumengarykon waito'me mo'ko Kristus Jesus wekenary ta o'waine. ⁶ Iwara o'win yndanano ke mo'ko Kyjopotorykon Jesus Kristus jumy Tamusi ety mawongata'ton ase'wa.

Pa'poro kari'na 'wano me Kristus wairy

⁷ Iro ke ro kytoturumenaton ase'wa. Kristus enapa irombo ajurumena'paine tywaije man, Tamusi ety awongato'me. ⁸ Ero wara irombo wykaje: Mo'ko Kristus mo'karon i'koto'san pyitory me tywaije man, enapita'pa Tamusi wairy enepoto'me. Mo'karon penatonon uwapoto'san 'wa Tamusi wykato'konymbon pori'tomanen me tywaije man. ⁹ Mo'ko Tamusi ety awongary taro mo'karon Simosu me e'i'non ynen me enapa te tywaije man. Tymero irombo man:

Iro ke ro mo'karon Simosu me e'i'non ra'na Jopoto me awairy samyikapotake. Moro ajety si-warekatake.

¹⁰ Amy oje rapa tymero man:
Simosu me e'i'non, tawa'pore aitoko mo'karon
ipyitorykon maro.

¹¹ Amy oje rapa tymero man:
Pa'poro Simosu me e'i'non, Tamusi ety awonga-
toko. Pa'poro kari'na 'wa ety awongary
man.

¹² Mo'ko Jesaja rapa kynganon:
Amy Isai parymbo kynaitan. Amy kynawondan
mo'karon Simosu me e'i'non undymanen
me. Mo'ko wopyry po ro mo'karon Simosu
me e'i'non kyno'po'ta'ton.

¹³ Mo'ko otykon wo'kapyry po kari'na wo'potyry
undy Tamusi ajysen tawa'pore, sara'me imero
tamyikanamon me. Iwara poto me 'ne ka'tu rapa
otykon wo'kapyry po mo'po'ta'ton mo'ko Tamusi
a'kary porit'ory ta.

O'to tywairy ekarityry Paulus 'wa

¹⁴ Kurano ke aja'nopy'san enapa te awu
samyikaje, yja'sakarykon. Oty uku'namon
me imero awairykon samyikaje. Ase'wa
awo'mapotyrykon taro awairykon enapa
samyikaje. ¹⁵ Ise'me je'tun pe pai a'si'ko taurana
wa o'waine ero kareta ta. Amykon otykon poko
rapa irombo atuwaro'marykon 'se we'i. Moro
y'wa Tamusi nyry iru'pyn amaminano moro wara
oty meropoi y'wa. ¹⁶ Kristus Jesus pyitory me
irombo wa mo'karon Simosu me e'i'non upu'po

me. Tamusi pokono me wa mo'karon Simosu me e'i'non 'wa moro Tamusi nyry'po iru'pyn oka ekaroto'me. Iwara mo'karon Simosu me e'i'non yry Tamusi apokupe kynaitan. Mo'ko Tamusi a'kary ta typo yry'san me kynaita'ton. ¹⁷ Mo'ko Kristus Jesus ta ywotamyikary taro wa Tamusi 'wano me amaminatoto me. ¹⁸ Morokon y'wa Kristus nika'pory otykon poko roten yjauranary 'se wa. Mo'ko ro y'wa mo'karon Simosu me e'i'non ypojan ipanaja'na'pa. Yjauranano'pojan. Yjemaminano'pojan. ¹⁹ Kapu wyinonokon anumengaponamon otykon ka'pojan y'wa mo'ko Tamusi a'kary pori'tory ta. Iwara Jerusalem wyino Ilirie 'wa ro moro Kristus ekapory saripapy'man. ²⁰ Moro takare terapa Kristus waitopo po kapyn y'wa moro iru'pyn oka ekarory seponen poto me. Amy terapa kari'na nyry'po auto apo'ny tu'po irombo ywotamyry 'se'pa wakon. ²¹ Ero imero'po wara te ywairy 'se wakon: Mo'karon ekary aneta'nonymbo kari'na kyneneta'ton. Mo'karon aneta'nonymbo kari'na kynuku'ta'ton.

²² Iro ke ro moro o'waine ywo'topo yjemary ta'kotopo'se tywaije man. ²³ Erome te moro yjemami poko yjaikepyi erokon aito'kon po. Sirikokon poko terapa ajenerykon 'se imero ywairy ke, ²⁴ moro Sipanijoro yinonory 'wa ywytory jako, ajeneine ywopyry 'se wa. Iporo ajekosaine ywe'i'po mero, mo'ja ro ywytoto'me pai yjepanopyry 'se maita'ton.

²⁵ Erome te Jerusalem 'wa wy'sa, mo'karon moro ponokon Tamusi wyinonokon epano'se.

²⁶ Mo'karon Masedonie po, Akaje po enapa Tamusi amyikanamon 'wa irombo iru'pa topoje man moro ty'waine mo'karon Jerusalem ponokon Tamusi wyinonokon epanopyry. ²⁷ Iru'pa topoje i'waine man. U'taine enapa te moro i'waine epanopyrykon man. A'kanano wyinonokon otykon ta Simosu maro o'win iwe'i'san ke irombo, ja'munano wyinonokon otykon ta enapa epanopyrykon man mo'karon Simosu me e'i'non 'wa. ²⁸ Moro oty poko yjaikepy'po mero, ainakaine moro pyrata yry'po mero, apatoine wy'take moro Sipanijoro yinonory 'wa. ²⁹ Pa'poro Kristus kuranory maro moro o'waine ywopyry wairy man suku'sa.

³⁰ Kurujaton te, yja'sakarykon, mo'ko Kyjopotorykon Jesus Kristus ta, mo'ko a'kanano pyny ta enapa ymaro awo'mikato'ko'me Tamusi 'wa ajauranarykon poko y'wano me.

³¹ Aturupotoko I'wa mo'karon Judea po Tamusi 'wa epanama'non wyino yjunendo'me, mo'karon Tamusi wyinonokon apokupe moro Jerusalem 'wa ynarory pyrata waito'me enapa. ³² Tamusi 'wa yjepanopy'poto, tawa'pore o'waine wo'take. Tamusi nisanory me amaroine worematake.

³³ Mo'ko sara'me aino ynen Tamusi pa'poro amaroine nainen. Iwara ro nainen.

16

Kareta y'ma'topo auranano

¹ A'si'ko te mo'ko ka'sakarykon worryiry Febe suku'poja o'waine. Mo'karon Kengre po Tamusi na'nanopy'san apyimy epton mo'ko man. ² Ewa'matoko me mo'ko Jopoto ta Tamusi wyinonokon emery me. Tapanopyry 'se iwairy enery jako o'waine, epano'toko. I'wa enapa irombo pyime kari'na tapano'se mandon. Awu paio yjepano'nen.

³ “Iru'pa aitoko!” ywyka'po ekari'toko mo'karon yjemaminary a'sakarykon Priska, Akila 'wa. ⁴ Mo'karon ro yjupu'po me tamamyrykon uta'kary taro tywaije mandon. Awu roten kapyn moro o'to iwe'i'san poko tawa'pore wa, pa'poro mo'karon Tamusi na'nanopy'san Simosu me ei'non apyimykon enapa te. ⁵ Moro autykon po Tamusi na'nanopy'san apyimy 'wa enapa “Iru'pa aitoko!” ywyka'po ekari'toko. Mo'ko ynipyary Epenetus 'wa enapa “Iru'pa aiko!” ywyka'po ekari'toko. Mo'ko 'wa ro koromono me Asia po Kristus tamyika man. ⁶ “Iru'pa aiko!” ywyka'po ekari'toko mo'ko Maria 'wa. O'wanokon me awosin pe imero tamamina man. ⁷ “Iru'pa aitoko!” ywyka'po ekari'toko mo'karon ywara enapa Simosu me aitonon Andronikus, Junias 'wa. Ywara enapa moro yja'wangan kari'na aru'katopo taka aru'ka'sanybo me tywaije mandon. Mo'karon apojoma'san ra'na takapore mandon. Yjuwapo Kristus amyikanamon me tywaije mandon. ⁸ “Iru'pa aiko!” ywyka'po ekari'toko mo'ko Jopoto ta ynipyary Ampliatus 'wa. ⁹ “Iru'pa aitoko!” ywyka'po ekari'toko mo'ko Kristus ta

na'na maro amaminatoto Urbanus 'wa, mo'ko ynipyary Stakis 'wa enapa. ¹⁰ “Iru'pa aiko!” ywyka'po ekari'toko mo'ko Kristus wyinono me onepo'po Apeles 'wa. “Iru'pa aitoko!” ywyka'po ekari'toko mo'karon Aristobulus wyinokon 'wa. ¹¹ “Iru'pa aitoko!” ywyka'po ekari'toko mo'ko ywara enapa Simosu me aitoto Herodion 'wa. “Iru'pa aitoko!” ywyka'po ekari'toko mo'karon Narsisus wyinokon Kristus amyikanamon 'wa. ¹² “Iru'pa aitoko!” ywyka'po ekari'toko Tryfena 'wa, Tryfosa 'wa enapa. Mo'karon ro mo'ko Jopoto ta awosin pe tamamina mandon. “Iru'pa aiko!” ywyka'po ekari'toko mo'ko ynipyary Persis 'wa. Mo'ko enapa mo'ko Jopoto ta awosin pe imero tamamina man. ¹³ “Iru'pa aitoko!” ywyka'po ekari'toko mo'ko Jopoto ta takapore aitoto Rufus 'wa, mo'ko isano 'wa enapa. Mo'ko ro ysano wara enapa sapyija. ¹⁴ “Iru'pa aitoko!” ywyka'po ekari'toko Asynkritus 'wa, Flegon 'wa, Hermes 'wa, Patrobas 'wa, Hermas 'wa, mo'karon ekosanokon Kristus wyinokon 'wa enapa. ¹⁵ “Iru'pa aitoko!” ywyka'po ekari'toko Filologus 'wa, Julia 'wa, Nereus 'wa, mo'ko enauty 'wa, Olympas 'wa, pa'poro mo'karon ekosanokon Tamusi wyinokon 'wa enapa. ¹⁶ “Iru'pa aitoko!” kaitoko ase'wa Tamusi wyinokon me aweposimapotyrykon ta. “Iru'pa aitoko!” tyka'san aropojaton o'waine pa'poro mo'karon Kristus wyinokon me Tamusi na'nanopy'san apyimykon.

¹⁷ Kurujaton te, yja'sakarykon, tuwaro awaito'ko'me mo'karon ta'sakarykon

ere'koponamon kari'na pona, mo'karon ta'sakarykon emaponamon kari'na pona enapa. Moro awomepato'konymbonomepano wara kapyn o'to kynaijaton. Mo'kopangon wyino tyse aitoko. ¹⁸ Mo'kopangon irombo mo'ko Kyjopotorykon Kristus 'wano me kapyn kynemaminaton, moro aseke tuwembokon 'wano me te. Mo'karon yja'wan oty anene'non kari'na turu'san emu'maton taurambosongon ke, etykon awongary ke enapa. ¹⁹ Pa'poro kari'na 'wa 'kuru moro ipanaja'na'pa awairykon ekary tota man. Moro ro yjewa'porojan. Iru'pyn oty poko te tywonumengapore awairykon 'se wa. Eja'wangapo'pa enapa te awairykon man yja'wan oty 'wa. ²⁰ Mo'ko sara'me aino ynen Tamusi ko'i terapa mo'ko Satan ami'tan apupurukon upi'no.

Mo'ko Kyjopotorykon Jesus turu'popory amaroine nainen. ²¹ "Iru'pa aitoko!" tyka'san aropojaton o'waine mo'ko yjemaminary a'sakary Timoteus, mo'karon ywara enapa Simosu me aitonon Lusius, Jason, Sosipater enapa. ²² Awu enapa, Tertius, mo'ko ero kareta meronenymbonomepano, "Iru'pa aitoko!" wykaje o'waine mo'ko Jopoto ta. ²³ Mo'ko Gajus enapa "Iru'pa aitoko!" tyka'po aropojan o'waine. Mo'ko ekosa ro wa. Mo'ko auty ta ro enapa pa'poro mo'karon Tamusi wyinonokon apyimy kynota'nano'san. Mo'ko aitopo pyratary enenen Erastus, mo'ko ka'sakarykon Kuartus enapa "Iru'pa aitoko!"

tyka'san aropojaton o'waine. 24*

Tamusi ety awongatopo auranano

25 Tamusi apori'tomaporykon taro man moro ynekarityry iru'pyn oka 'wa, moro Jesus Kristus ekary 'wa, amy atamorepatopo pa'kary 'wa. Akore'pe imero moro atamorepatopo tunenje tywaije man. 26 Erome te ko'wu kynonepojan. Mo'ko aitoto roten Tamusi auran poko morokon Tamusi auran uku'poto'kon kareta pa'poro mo'karon Simosu me e'i'non 'wa moro atamorepatopo uku'pojan, Tamusi amyikanamon me iwaito'ko'me. 27 Mo'ko o'wino tywonumengaporen Tamusi 'wa kurano nainen mo'ko Jesus Kristus ta i'matypyn me imero. Iwara ro nainen.

16:23 Apojoma'san 19:29, 1 Korinte 1:14, 2 Timoteus 4:20

* **16:24** Amykon 'wa ero po tymero man: Mo'ko Kyjopotorykon Jesus Kristus turu'popory pa'poro amaroine nainen. Iwara ro nainen.

Asery Tamusi kareтары
New Testament in Carib (NS:car:Carib)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Carib

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Carib

car

Suriname

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Carib

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

b3160da0-ac2a-5756-946f-ceb4b4d56e4f